

Περίληψεις ομιλητών εκδήλωσης με θέμα:
**«Επίδραση των εδαφοκλιματικών συνθηκών και καλλιεργητικών πρακτικών
στην παραγωγή υψηλής ποιότητας οίνων»**

«Η καλλιέργεια της Αμπέλου κάτω από δύσκολες εδαφικές και κλιματικές συνθήκες και η παραγωγή προϊόντων ποιότητας»

Νικολάου Νικόλαος, Καθηγητής Αμπελουργίας, Τμήμα Γεωπονίας Α.Π.Θ.

Η άμπελος μπορεί και προσαρμόζεται σε ένα ευρύ φάσμα εδαφικών τύπων και κλιματικών συνθηκών. Σε πολλές περιπτώσεις, τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλα μέρη του κόσμου, υπάρχουν αμπελώνες παραγωγής προϊόντων οινοποιίας, οι οποίοι είναι εγκαταστημένοι ακόμη και σε ακραίες εδαφικές και κλιματικές συνθήκες. Οι κατάλληλες και προσαρμοσμένες στις συνθήκες αυτές καλλιεργητικές τεχνικές καθώς και η συμβολή της τεχνολογίας και της επιστήμης έχουν ως αποτέλεσμα τη μετατροπή των δυσκολιών αυτών σε σημαντικό πλεονέκτημα σε ότι αφορά την ποιότητα και το οικονομικό αποτέλεσμα.

«Φυσικό περιβάλλον της αμπέλου και η σημασία του για τον αμπελώνα της Δράμας»

Κουνδουράς Στέφανος, Επίκ. Καθ. Αμπελουργίας, Τμ. Γεωπονίας Α.Π.Θ..

Ο γαλλικός όρος «terroir» περιγράφει ένα οικοσύστημα μέσα στο οποίο αλληλεπιδρούν στο χρόνο οι παράγοντες του φυσικού περιβάλλοντος (έδαφος και κλίμα), η άμπελος (ποικιλία και κλώνος) και ο άνθρωπος (παραδοσιακές αμπελουργικές και οινοποιητικές τεχνικές). Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται διεθνώς όχι μόνο ως δηλωτικό της ποιότητας του οίνου αλλά κυρίως της γνησιότητας (γεωγραφική προέλευση) και της αυθεντικότητάς του (μοναδικά και ιδιαίτερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά) προσδίδοντας μία φήμη και ασφαλώς μία προστιθέμενη αξία στο τελικό προϊόν.

Μεταξύ των παραγόντων του φυσικού περιβάλλοντος, το έδαφος είναι εκείνο στο οποίο αποδίδονται συχνότερα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των οίνων μίας περιοχής. Η ερμηνεία αυτής της επίδρασης γίνεται με όρους άλλοτε γεωλογικούς και άλλοτε καθαρά εδαφολογικούς. Ωστόσο, η ορθότερη ερμηνεία του ρόλου του εδάφους είναι η αγρονομική, δηλαδή η διερεύνηση του ρόλου του εδάφους στη φυσιολογία της αμπέλου (και κατ' επέκταση στην ωρίμανση της σταφυλής) και ιδιαίτερα του τρόπου με τον οποίο οι εδαφικοί παράγοντες (κυρίως βάθος και φυσικές / χημικές παράμετροι) επηρεάζουν το υδατικό καθεστώς και την ανόργανη θρέψη της αμπέλου.

Ο έτερος εκ των παραμέτρων του περιβάλλοντος, το κλίμα, είναι ο πλέον σημαντικός για την ευδοκίμηση της αμπέλου και για τη διαμόρφωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της παραγωγής της, τόσο διαμέσου των γενικών κλιματικών παραμέτρων (θερμοκρασία, ηλιοφάνεια, βροχόπτωση κλπ) μίας περιοχής (τοπικό κλίμα ή μέσο κλίμα) όσο και της μεταξύ των ετών διακύμανσής τους (εσοδεία). Επειδή όμως οι πολυάριθμες οινοποιήσιμες ποικιλίες αμπέλου έχουν διαφορετικές θερμικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του ετήσιου κύκλου τους και για την πλήρη ωρίμανση της παραγωγής τους, το άριστο θερμοκρασιακό εύρος στο οποίο επιτυγχάνεται η οργανοληπτική ποιότητα και η βέλτιστη έκφραση του ποικιλιακού χαρακτήρα είναι διαφορετικό για κάθε ποικιλία.

Η παραγωγή οίνων με διακριτό "χαρακτήρα" είναι συνδεδεμένη με δύο κύρια χαρακτηριστικά του terroir: την ταύτιση των θερμικών απαιτήσεων της ποικιλίας (πρωιμότητα) με το τοπικό κλίμα και την ύπαρξη ενός ήπια περιοριστικού εδαφικού παράγοντα (υδατικού ή/και θρεπτικού) κατά την αύξηση της αμπέλου και την ωρίμανση της ράγας. Στην περίπτωση που η απόκλιση από τις παραπάνω προϋποθέσεις είναι μεγάλη (πρωιμότητα ποικιλίας μη συμβατή με το τοπικό κλίμα ή/και περιοριστικός εδαφικός παράγοντας ανεπαρκής ή υπερβολικός) ενδυναμώνεται ο ρόλος των αμπελουργικών τεχνικών (υποκείμενο, σχήμα διαμόρφωσης,

διευθέτηση φυλλώματος-μικροκλίμα, άρδευση, λίπανση κλπ) στην επίτευξη των επιθυμητών προδιαγραφών του τελικού προϊόντος.

Η σημασία του φυσικού περιβάλλοντος στον ιδιαίτερο χαρακτήρα των οίνων οδήγησε από νωρίς στον καθορισμό ζωνών γεωγραφικής προέλευσης των οίνων, σύμφωνα με μεθοδολογίες μελέτης του εδάφους και του κλίματος. Τα οφέλη μίας τέτοιας προσέγγισης, πέρα από τη διερεύνηση του δυναμικού παραγωγής οίνων συγκεκριμένης τυπικότητας (δηλ. την οριοθέτηση ζωνών ΠΟΠ/ΠΓΕ) είναι και η διερεύνηση προσαρμογής ποικιλιών σε μία περιοχή, η βελτίωση / προσαρμογή καλλιεργητικών πρακτικών (υποκείμενο, αραίωμα φορτίου κλπ), η επιλεκτική διαχείριση αμπελοτεμαχίων, η βελτιστοποίηση χρήσης φυσικών πόρων (νερό κλπ) και η προστασία του αμπελουργικού τοπίου.

«Φυτοπροστασία στο Αμπέλι – Συμβατική, Ολοκληρωμένη, Βιολογική και η επίδραση τους στο τελικό προϊόν » Μυστακίδης Ζαφείριος, Msc Γεωπόνος, Πρόεδρος της ΔΕ του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. Αν. Μακεδονίας

Η καλλιέργεια της αμπέλου είναι βαθιά ριζωμένη στην Ελληνική κουλτούρα και παράδοση. Οι μαρτυρίες και οι παραδόσεις μας σχετικά με την Αμπελοκαλλιέργεια και το κρασί είναι πολλές και σε κάθε τμήμα της ζωής μας. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι ακόμα και σήμερα καλλιεργούνται σε πολλές περιοχές της Ελλάδας ποικιλίες της αρχαιότητας. Η κατάσταση όμως στην Αμπελουργία άλλαξε δραστικά τους τελευταίους 2 αιώνες με την είσοδο εχθρών και ασθενειών από τον Νέο Κόσμο ταυτόχρονα με την εισαγωγή νέων ποικιλιών, υβριδίων και υποκειμένων. Έτσι εξαπλώθηκαν γνωστές ασθένειες και έντομα που μπορούν να χαρακτηριστούν μάστιγα της Αμπελουργίας, όπως για παράδειγμα είναι ο Περονόσπορος και Φυλλοξήρα. Λύση στην κατάσταση αυτή έδωσε η πρόοδος στην Γεωπονική Επιστήμη που με την έρευνα μπόρεσε να καταστήσει την αμπελοκαλλιέργεια βιώσιμη.

Σήμερα, που οι καταναλωτικές απαιτήσεις είναι μεγαλύτερες τόσο ως προς την ποιότητα του τελικού προϊόντος όσο και προς την ασφάλεια του Καταναλωτή, άλλαξε και ο τρόπος της καλλιέργειας και της φυτοπροστασίας της αμπέλου για να ικανοποιήσει και αυτές τις ανάγκες. Έτσι πέραν της συμβατικής φυτοπροστασίας στο αμπέλι όπου τέθηκαν και εκεί κανόνες, αναπτύχθηκε πολύ τα τελευταία χρόνια και η ολοκληρωμένη φυτοπροστασία - παραγωγή στο αμπέλι με αυστηρά πρότυπα και κανονισμούς παραγωγής και με ελέγχους υπολειμμάτων που διασφαλίζουν όχι μόνο την ασφάλεια του τελικού προϊόντος, αλλά και την ταυτόχρονη προστασία του περιβάλλοντος με την ελάχιστη επιβάρυνσή του από την χρήση φυτοπροστατευτικών. Η όλη παραγωγική διαδικασία καταγράφεται και πιστοποιείται διαθέτοντας και σύστημα ιχνηλασιμότητας, ώστε ο καταναλωτής να γνωρίζει από ποιο χωράφι και παραγωγό προέρχεται το προϊόν που καταναλώνει.

Πέραν όμως αυτών των 2 μεθόδων Φυτοπροστασίας αναπτύχθηκε σε μεγάλο βαθμό και η Βιολογική καλλιέργεια του αμπελιού ιδιαίτερα μάλιστα οινοποιήσιμων αμπελώνων. Πρόκειται για τεχνικές καλλιέργειας που χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν και προσαρμόστηκαν στις σημερινές ανάγκες και πρακτικές. Βασικός κανόνας της βιολογικής καλλιέργειας είναι η αποφυγή της χρήσης συνθετικών φυτοπροστατευτικών, λιπασμάτων, ζιζανιοκτόνων κ.α. ουσιών με την ταυτόχρονη εφαρμογή τεχνικών όπως η μηχανική καλλιέργεια, η χρήση οργανικών λιπασμάτων και η φυτοπροστασία με βιολογικά σκευάσματα για τη διατήρηση της παραγωγικότητας του χώματος, τον εμπλουτισμό του με θρεπτικές ουσίες για τα φυτά καθώς και για τον έλεγχο των ζιζανίων, εντόμων και παράσιτων.

Σε κάθε περίπτωση απώτερος σκοπός κάθε είδους φυτοπροστασίας-καλλιέργειας είναι η παραγωγή τελικού προϊόντος άριστης ποιότητας για την χρήση που προορίζεται (επιτραπέζια ή οινοποιήσιμα σταφύλια) και ασφαλούς για τον καταναλωτή και το περιβάλλον.